

۹۲ - کسب و ترقیبات مستمره نفس انسانی در عالم دیگر

و در توقیعی از حضرت نقطه است. قوله الاعلی: "ان اهل الجنة یترقی فی الجنان بفضل الله الی ما لا نهاية بما لا نهاية لها لان فیض الله لا زوال له و ان الله لن یفنی ابدا فی شأن و ان الله قد خلق الاشیاء للبقاء و ما كان لفیضه تعطیل و لا فناء و ان سبب ترقی دارالآخرة للعبدان یخلص نیته فی علمه لله بالدوام لازلیة ربه فاذا خلص نیته بذلك الشأن یترقی فی مقام الجنان بامر الله و لا نفاذ له و كان الله ربك على كلشیئ قديرا."

و از حضرت عبدالهء در مفاوضات است. قوله العزیز: "پس ثابت شد که حرکت ملازم وجود است یا رو بسمو است یا رو بدنو پس روح بعد از صعود چون باقی است لابد رو بسمو است یا رو بدنو و در آنعالم عدم سمو عین دنو است ولی از رتبه اش نمیگذرد و در رتبه خودش ترقی دارد مثلاً روح حقیقت پطرس هر چه ترقی کند برتبه حقیقت مسیحی نمیرسد در دائره خودش ترقی دارد ... حواریون هرچه ترقی میکردند مسیح نمیشدند کمالات انسانیّه غیر متناهی است مثلاً هر قدر عالم باشد مافوق آن تصوّر توان کرد چون کمالات انسانیّه غیر متناهی است پس بعد از صعود از اینعالم ترقی در کمالات توان نمود."

و در خطابه ای از آنحضرت است. قوله المتین: "روح انسانی بعد از انقطاع از این جسد همواره رو بترقی است چه که کمالات نامتناهی است این است که در ادیان الهی از برای نفوس متصاعده امر بر خیرات و مبرات است زیرا سبب علو درجات است و طلب عفو و مغفرت است ... در عالم ارواح تناقص و تدنی نیست مثل اینکه عقل و علم انسان دائماً رو بتزاید است."

حاشیة

کرامیه و مشبهه از مسلمین رؤیت ذات حق را ممکن گفتند و معتزله مطلقاً محال شمرده‌اند و ابوحنیفه گفت که در آخرت برای مؤمنین مانند شب چهارده عیان میشود و گروهی بآیات قرآنیّه لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و نیز لن ترانی یا موسی در نفی رویت استشهاد کردند و فرقه مخالف بآیه قرآنیّه وجوه یومئذ ناضره الی ربها ناظره و سئوال موسی رب ارنی و غیر ذلک در اثبات رویت استدلال نمودند.

در قرآن است قوله تعالی: لقد كنت فی غفلة من هذا فكشفنا عنك غطاءك فبصرك اليوم حدید و بعضی چنین تفسیر کردند معناه الاحبار عن قوّة المعرفة و ان الجاهل بالله تعالی فی الدنيا یكون عارفا فی الآخرة